

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 279/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetihó v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jindřichom Stoszecom, P. O. BOX 79, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Okresnej prokuratúry Považská Bystrica č. k. 1Pn 509/23/3306-10 z 28. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje namietané uznesenie zrušiť a priznať náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ spolu s bratrancom (ďalej len „dlžník“) v priebehu rokov 2020 a 2021 spoločne podnikali, pričom sťažovateľ do spoločnosti [REDACTED] vložil vklad tichého spoločníka v sume 10 000 eur prostredníctvom bankového prevodu. Po ukončení spoločného podnikania bolo bankovým prevodom 10 000 eur sťažovateľovi vrátených. Sťažovateľ tvrdil, že uzatvorili s dlžníkom zmluvu o pôžičke v sume 10 000 eur. Z dôvodu, že dlžník požičanú sumu v dohodnutej lehote nevrátil, podal sťažovateľ návrh na vydanie platobného rozkazu. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka (ďalej len „VSÚ“) vydal platobný rozkaz sp. zn. 22Up/1290/2022 z 20. februára 2023. Proti platobnému rozkazu podal dlžník odpor, v ktorom namietal, že zmluva o pôžičke má znaky falzifikátu. Okresný súd prostredníctvom VSÚ odpor dlžníka uznesením z 11. apríla 2023 odmietol v dôsledku nedodržania formy podania (nepodpísanie odporu zaručeným elektronickým podpisom). Proti tomuto uzneseniu bola podaná sťažnosť. Okresný súd uznesením z 31. augusta 2023 upomínacie konanie prerušil v dôsledku prebiehajúceho konania o súlade právnych predpisov na ústavnom súde. Okresný súd sťažnosť uznesením

z 22. marca 2024 zamietol v súlade s nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 10/2023 z 24. januára 2024.

3. V priebehu upomínacieho konania podal sťažovateľ 29. septembra 2023 trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Považská Bystrica trestné oznámenie sťažovateľa uznesením z 22. januára 2024 odmietlo. Okresná prokuratúra sťažnosť sťažovateľa namietaným uznesením zamietla ako nedôvodnú.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ považuje podanie trestného oznámenia za legitímne aj napriek bráneniu svojho práva v exekučnom konaní. Tvrdí, že okresná prokuratúra mu namietaným uznesením odňala právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Sťažovateľ namieta, že uplatňovanie princípu *ultima ratio* v trestnom práve sa stalo v činnosti súdov a orgánov činných v trestnom konaní nástrojom, ako urýchliť uzavretie konkrétnej trestnej veci bez jej náležitého objasnenia a potrestania páchatel'a. Uvádza, že svoj nárok sa primárne snažil uplatniť zákonnými prostriedkami civilného práva, avšak na dlžníka to nemalo pozitívny vplyv a nedošlo k procesu nápravy narušených vzťahov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

6. V širších súvislostiach (uvádzaných sťažovateľom v jeho trestnom oznámení) ústavný súd poukazuje na to, že trestné právo je prostriedkom *ultima ratio* (ide o poslednú a najkrajnejšiu možnosť), čo sa podľa právnej teórie, ako aj súdnej praxe chápe aj ako zásada pomocnej úlohy trestnej represie (zásada subsidiarity). Podľa tejto zásady má byť trestné právo použité len ako najkrajnejší prostriedok a len pri typovo najzávažnejších porušeníach spoločenských vzťahov, záujmov a hodnôt, teda len tam, kde iné možnosti, hlavne prostriedky ostatných právnych odvetví, nie sú dostatočné, teda už boli vyčerpané, sú neúčinné alebo zjavne nie sú vhodné.

7. Navyše, právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby proti nej na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, III. ÚS 198/03). Oznamovateľ nemá ústavou zaručené základné právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo určité konanie kvalifikované ako trestný čin a bolo vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní. Ústavnému súdu ako nezávislému súdnemu orgánu ochrany ústavnosti nepatrí preskúmať ich rozhodnutia a postupy, pokiaľ namietané porušenie zákonnosti nemá súčasne za následok aj porušenie základného práva alebo slobody (III. ÚS 94/2024).

8. Vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovatel'a trestného činu (IV. ÚS 55/09, IV. ÚS 180/09).

9. Kvalita odôvodnenia namietaného uznesenia v spojení s dôvodmi jemu predchádzajúceho uznesenia vyšetrovatel'a je z hľadiska ústavných požiadaviek na odôvodnenia rozhodnutí orgánov verejnej moci dostatočná. Prokurátorka v namietanom uznesení dospela k záveru, že vyšetrovatel' zabezpečil dostatok dôkazov, na základe ktorých bolo vyhodnotené, že neboli naplnené obligatórne znaky skutkovej podstaty prečinu podvodu. Ústavný súd sa stotožnil s názorom prokurátorky, že trestnoprávne normy majú byť používané, len pokiaľ použitie iných prostriedkov právneho poriadku neprichádza do úvahy alebo ich využitie je zjavne neúčelné, pričom najmä v majetkovo právnych vzťahoch by úloha trestného práva mala byť len podporná.

10. Ústavný súd akcentuje, že mu neprináleží vyjadrovať sa k právnej podstate skutočností, na podklade ktorých v danom prípade nebola vyvedená žiadna trestnoprávna zodpovednosť voči konkrétnej osobe a v naznačenom smere, ani hodnotiť a ani „vážiť“ jednotlivé argumenty s cieľom skúmať ich dôvodnosť, resp. to, či sú postačujúce na záver o trestnoprávnej zodpovednosti akejkolvek osoby a pre akýkoľvek trestný čin. Úlohou ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti je skúmať iba ústavné požiadavky na postup orgánov verejnej moci a z nich vyplývajúce závery vyjadrené v jednotlivých individuálnych právnych aktoch z pohľadu toho, či neprekračujú rámec ich ústavnej udržateľnosti v konfrontácii so skutkovými a právnymi okolnosťami tej-ktorej veci.

11. Ústavný súd konštatuje, že namietané uznesenie prokurátorky nedovoľuje prijať záver o tom, že by v tomto prípade došlo k extrémnemu vybočeniu zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti prokuratúry tak, že by mohlo zasiahnuť do základného práva sťažovatel'a na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v ňom neidentifikoval signály svojvôle či arbitrárneho prístupu zo strany prokurátorky. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, v uvedenom ustanovení dohovoru je zakotvené právo ochraňujúce osoby pred zásahmi orgánu naplňajúceho atribút nezávislého súdu. Prokuratúra túto vlastnosť nespĺňa (III. ÚS 680/2021), preto čl. 6 ods. 1 dohovoru na okolnosti predmetnej veci nie je aplikovateľný. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovatel'a podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2024

Peter Molnár
predseda senátu